

«Перетворення невимовного на досвід» №2 (Zoom: Україна 21.05.22)

Вітаю. Ми - аналітики, друзі, ті, хто вивчає роботи Юнга - зібралися в цей переломний момент життя та смерті, добра та зла, боротьби та молитов, рятування інших і власного порятунку, жалоби та вмирання. Ми зібралися, щоб підтримати Україну (а особливо вас, аналітиків) фінансово, морально, душевно. Сказати, що ми захоплюємося вашою витривалістю та вмінням стояти на захисті своєї землі, вашою мужністю та простою добротою до тих багатьох, хто страждає.

Багато з нас почуваються дезорієнтованими через вторгнення до вашої країни. Сім'я мого покійного чоловіка Баррі Уланова походить із невеликого села під Києвом, багато з них були вбиті під час голодомору 1930-х рр., у Другій світовій війні та за часів Радянського Союзу. Наш син Олександр із 2008 по 2015 рр. працював у Києві та Донецьку та був присутній на війні 2014 р., допомагаючи евакуюватися сім'ям із Донецька, а іншим - шукати роботу. Зараз він надсилає допомогу та надає підтримку. Ми думаємо про вашу сестру, брата, дітей, батьків, бабусь і дідусів, друзів, громади, для яких усе було втрачене за одну ніч, і які переживають максимальні рівні душевного жаху.

Наперед прошу вибачення за образливу зухвалість звертатися до вас, коли ви страждаєте, з місця, де є електрика, водопровод, їжа, ліжко та тиша, та де немає постійного присутнього жаху.

Я запропоную вам три паралелі між досвідом пошуку Юнгом душі в «Червоній» і «Чорній» книгах, образами, з яких він створив аналітичну психологію в 1913-1932 рр., під час початку Першої світової війни, та вашим досвідом у 2022 рр., коли вибухнула війна в Україні та з нею - екзистенційна загроза Третньої світової війни. **І Ваш процес індивідуації**

Перша паралель стосується процесу індивідуації, який Юнг сформулював на основі свого досвіду взаємодії з несвідомим і пошуку своєї втраченої душі. Він нагадує нам, що свідомість — це лише мала частина психіки, більша частина якої — це «несвідомий *факт*,

твердий... як граніт, нерухоми́й, недоступний, але готовий у будь-який момент обрушитися на нас... Гігантські катастрофи, що загрожують нам сьогодні, — це психічні епідемії. У будь-який момент декілька мільйонів людей можуть бути вражені новим божевіллям» (Jung 1928/1953/1966, para 302).

Вторгнення в Україну зараз є психічною епідемією, яка обрушується на вас, а за вашими спинами загрожує всьому світу. І все ж серед страху та рішучості ми також відчуваємо, як психіка, ваша психіка, моя психіка також зустрічаються з силою нашого власного індивідуаційного процесу. Юнг пише: «Коли психіка як об'єктивний факт, тверда, як граніт і важка, як свинець, протистоїть людині [sic] як внутрішній досвід і звертається до неї [sic] ... кажучи: «Буде так, і так має бути»». (там само, para 303). Ваш власний процес індивідуації відбувається з вами прямо в розпал колективної психічної епідемії війни, що розгортається по всій вашій країні та загрожує країнам на ваших кордонах. У цей перехресний момент ми відчуваємо, як із нами та з усіма навколо нас відбуваються як особисті, так і колективні потрясіння. Дух глибин є в цей момент духом часу.

Але Юнг, чия робота змінила наше життя, та якому ми зобов'язані своїми професіями, навчив нас працювати зі знайомою нам психікою, а також із психікою «ти», яка нам невідома. Незважаючи на те, що ви позбавлені всієї своєї енергії через страждання, ви можете використовувати резервуар свідомості та фіксувати як жахи того, що відбувається, так і дивовижні відблиски золота. Ми спираємося на знання про те, як взаємодіяти з колективним і не бути в ньому похованими. Подібно до того, як Юнг шукає та знаходить свою душу, як нам описують його «Червона» та «Чорна» книги, ваш пошук душі може знайти вас, і ви також пізнаєте те, що виходить за межі психічного; як каже Філемон, символ Самості, кожен із нас молитиметься своєму єдиному Богу як місточку через смерть (Jung 2009, p. 365).

Це історичний момент. Мир і війна в протистоянні. Президент України Зеленський транслює безпосередньо президенту росії путіну, який спровокував вторгнення: «Ми мирна нація. Зупиніть свої армії. Якщо ні, ми захищатимемо нашу землю».

Що робити? Звичайне життя зазнало вторгнення. Багато громадян стали солдатами,

які воюють день за днем, ніч за ніччю, готові стріляти, готові ухилятися від куль, готові відтіснити ворога від ваших міст. Багато громадян мусили поїхати, відірватися від усього дорогого й знайомого — домашнього затишку, нічного сну — залишивши позаду все, крім одягу, що на собі мали. Багато громадян, які мусили залишитися, страждають від шуму, щоденної какофонії бомб і сирен.

Завдяки вашій непорушній стійкості ми можемо стати свідками того, як диктатура зазнає власного розпаду, а демократія розвиватиметься в нових формах.

Нам як аналітикам є що запропонувати. Нас підтримує та навчає одна паралель. Коли Юнг шукав свою загублену душу, вона вилізла з темного закутка землі. Він зазирнув до того місця несвідомого й спершу нічого не знайшов: там було порожньо. Незважаючи на професійні успіхи та славу, дім і дітей, всередині він був порожній. Ви, напевно, відчуваєте те ніщо, ту порожнечу, коли світ навколо вас руйнується. Юнг підбурював свою психіку, читаючи релігійні, езотеричні та міфопоетичні матеріали, та виявив, що «щось живе там внизу» (McGuire and Shamdasani 1925/1989/2012, p. 42). Тоді його несвідоме вибухнуло драматичними афектами, химерними образами, дивними фантазіями. Він боявся, що втрачає розум, — йому загрожував психоз. Ви також маєте відчувати це посеред хаосу навколо себе або боятися, що він вас наздожене, коли ви шукаєте інші безпечніші території для своїх дітей.

Коли почалася Перша світова війна, Юнг побачив простір між своїм матеріалом і виверженням у світі. Зіткнення особистого та колективного розсувало простір, і Юнг міг розрізняти патерни людської психіки. Він не впав у божевілля, а спостерігав те, що застосовне для всіх нас: шукав патерни, міркував про них як про такі, що притаманні нашій людській спільноті, а також відстежував свій власний процес.

Що робить ця війна з кожним із вас, хто там живе? Трупі війни лежать на вулицях зруйнованих міст, відкривається братська могила в величезній траншеї за АЗС, страх, що ті, кого ми любимо, хто воює, будуть убиті, питання, чи ми маємо все, щоб рухатися далі, щоб вижити. Ви можете відстежити два процеси, що відбуваються одночасно: психічну

епідемію з колективними патернами та процес індивідуації, коли ви вчитеся серцем, а також із книг, із досвіду божевілля, а також здорового глузду, живої душі, незважаючи на втрату сенсів, допускаючи на рівень свідомості все, що ви зневажали як зло, що тепер просочує світ кров'ю.

Хоча ваш особистий процес виснажений і заціпенілий, він триває, і ви можете підтримувати з ним діалог, навіть у відчаї, який, як невимовна травма, робить вас німими. Але якщо шокуючий епізод переживається, приймається всередину, навіть травма, яка не піддається словам, опрацьовується та перетворюється на внутрішню психічну подію, а не зовнішню, яка визначає нас надалі. Ми перетворюємо невимовне на досвід, і це народжує образи, які передають смисли.

Таке виверження первісного матеріалу ставить перед нами два питання. Починається тиха трансформація. Ми створюємо та знаходимо створеним живий символ, який зберігає в своїй таємній живості істину, що її неможливо пояснити, її можна лише прожити. Юнг повторює в «Червоній книзі»: «Наше життя — це правда, яку ми шукаємо... Ми створюємо правду, проживаючи її» (Jung 2009, p. 299).

Два запитання, які постають, додають сенс тому божевіллю, яке ви чините, наприклад, коли їдете на небезпечну територію воєнних дій вантажівкою, повною продуктів, ковдр, пляшок з водою, навіть іграшок для тих, хто потрапив у пастку, та для знедолених. Ось ці два питання: За що ми готові померти? Для чого ми готові жити? Особисте та колективне збігаються, та щось відбувається. Юнг називає це трансцендентною функцією. Ви раптом отримуєте нову установку, новий інсайт, нове полегшення, живий символ, і Він отримує вас.

II Персональне та колективне

Другу паралель між Юнгом у 1913 р. і вами в 2022 р. можна побачити в спільному досвіді виверження первісного матеріалу. Юнг лише починав розрізняти живу реальність колективного несвідомого. Персоніфікація Іллі, якого Юнг сприймав як «реального», говорить Юнгу, що він - то не його думки, що думки приходять, Юнг їх не вигадує, таким

чином він руйнує ототожнення Юнгом свого «я» з його мисленням і відкриває йому об'єктивність психічної реальності (Jung 2009, р. 249; Jung 1963, р. 183).

Крім того, Юнг бачить нерозривний зв'язок між тим, що люди роблять (або не роблять), і тим, що відбувається (або не відбувається) в їхньому народі.

Спільнота й індивідуальне життя взаємопроникають. Отже, навіть те, через що ми страждаємо та що не розв'язуємо, стає внеском до життя громади та нації; це говорить нам про те, що наше страждання, хоч і є реальним, нас не ламає. Це дає нам надію, коли ми почуваємося такими безпорадними проти бомб, куль і різних нестач. Хто знає? Те, що ви проходите, може допомогти нам опрацювати ті страждання, які нам дошкуляють. Дух часів чи глибин — це те, в чому ми всі живемо разом. Вода ваших сліз може зрошити посуху в мені й пробудити до життя.

Зараз в Україні багато прикладів такого взаємопроникнення особистого та колективного. Звичайні жінки старшого віку, що дали інтерв'ю CNN, висловлюють рішуче бажання воювати зі зброєю в руках, захищати свою землю та говорять про своє право навчитися стріляти. Чоловік, що дає інтерв'ю на радіо, називає себе тренером аматорської футбольної команди «Вовки». Лише пізніше він додає, що зараз, будучи лікарем, займається доставкою бинтів, шприців, хірургічних рукавичок, ліків, необхідних на фронті. За його словами, після закінчення бойових дій він повернеться до свого тренування команди «Вовків». Вірить, що Україна вистоїть. Я вголос розсміялася, почувши, як він любить своїх футболістів ще більше, ніж він відданий медицині в розпал війни, його впевненість, що повернеться до них. Я відчула трепет перед цим таки смішним моментом життя, що має місце серед всієї деструктивності. Інша співрозмовниця, художниця, вирішила залишитися в своєму південному портовому місті, що зазнає нападів, кажучи, що ми не можемо всі тікати, хтось повинен залишитися. Вона зайнята оцифруванням своїх творів у хмарному сховищі, щоб вони не були втрачені й були доступні Україні в майбутньому.

Основна паралель, пов'язана з особистим і колективним у фантазіях Юнга 1913 р. й

тепер, у нашому досвіді 2022 р., стосується їх відмінності. Він показує два явища: як проявляється колективне, та як ми з ним поводимося. Колективне несвідоме постає перед Юнгом в образі орд мертвих, що юрмляться в його фантазіях і в снах його дітей. Він відчуває, що змушений реагувати, та три ночі поспіль пише «Сім проповідей мертвим». Юнг відчуває, що змушений відповісти на плач мертвих, але не стати їхнім речником, не ототожнювати себе з ними, залишатися власним конечним «я». Мертві не можуть спочити, померши, тому що вони не знайшли живе в житті. Вони страждають через непрожите життя. Вони знехтували своєю індивідуацією. Зрештою Юнг пропонує їм свою роботу з розробки аналітичної психології у відповідь на їхні питання без відповіді: як бути особистістю? Розкажи нам про Бога (Jung 2009, pp. 346-354; Jung 1963, pp. 190-192).

Ваші часи зараз в Україні, як і часи Юнга, представляють колективне несвідоме через образ, але ваш образ, як я припускаю, інший. Для Юнга це були орди мертвих зі своїми запитаннями. Я припускаю, що ваш образ – Стирання. Колективне несвідоме в своїй формі психічної епідемії постає перед нами в образі стирання. 24 лютого 2022 р. путін, президент росії, виправдовував вторгнення в Україну, заявляючи, що ви не є незалежною країною, ніколи нею не були та ніколи не будете; ви належите росії; у вас немає власної культури; ви всього лише частка російської культури. Як хуліган на шкільному подвір'ї, який бачить те, що йому хочеться, і просто бере, тому що може, він проголошує світові, що Україна – наша, й двадцять років путін пише статті, щоб легітимізувати свої спроби.

Стирання — це відмова бачити іншість іншого. Ми викреслюємо його самостійне існування. Напад із метою стерти Україну гостро та передбачаючи визнання нагадує й усілякі інші стирання, які відбуваються в нашому світі. Прикладів безліч: війни за перевагу білих над кольоровими людьми; завойовників над корінним народом, примусу до автократичної диктатури над правом кожного громадянина голосувати за своїх лідерів. Зі шкільного подвір'я ми пам'ятаємо, що найпотужнішою реакцією буде, коли всі діти оточать хулігана, чий комплекс влади дезінтегрується. Ваша боротьба має на меті оточити ворога, який оточує вас, проголосити, що ми захищаємо нашу землю, ми спираємося на

глибоке коріння, розростаючись нашими кордонами зовні та нашою культурою всередині.

Вирішальна різниця між особистим і колективним несвідомим полягає в тому, як ми з кожним із них обходимося. Працюючи, ми можемо інтегрувати до нашої ідентичності значущі частини нашого особистого несвідомого й асимілювати поверхневий шар тіні нашого суспільства. Ми не можемо інтегрувати як частину своєї ідентичності колективне несвідоме. Воно занадто велике, занадто масивне. Його сили безособові, а не особисті, масові, а не приватні.

Манія виникає, якщо ми зазнаємо вторгнення й ототожнення з несвідомими колективними архетиповими символами. Ніби ми підключаємось до електролінії високої напруги, яку не можемо вимкнути, яка може вибухнути. Якщо ми витісняємо її силу, то наче живемо з ручною гранатою всередині. Президент путін справляє в мене враження, ніби він перейшов межу, ніби його комплекс владоманії має, крім того, отвір на дні. Через цей отвір чиста, нерозбавлена, непідроблена архетипова енергія підживлює його ідентичність нібито *того самого*, хто має *ту саму* місію скласти російську імперію з розширеними кордонами та суверенітетом, ніби він цар. Ця амбіція грає в його неодноразових погрозах застосувати хімічну чи ядерну зброю, якщо йому не підкорятимуться.

У «Червоній» і «Чорній» книгах Юнг показує, що не впадає у стан ідентифікації з фантазіями колективного несвідомого, а *взаємодіє* з ними. Ми їх персоніфікуємо, ведемо з ними діалог, сперечаємося з ними, кажемо, що не розуміємо, розвиваємо власну точку зору з позицій его й отримуємо від них розкриття мети та смислу.

Ми навчені як аналітики комунікувати з цим голосом колективного несвідомого, а не ставати ним, не давати йому нами оволодіти. Оригінальний матеріал в кожному з нас зі своїми патернами комунікації. Це природно. Патологічним він стає, коли ми ототожнюємо себе з несвідомою колективною фантазією, й вона замінює реальність. Тоді ми живемо в ній, одержимі; не вона живе в нас. Тоді вона керує нами, а ми використовуємо її силу, щоб керувати іншими.

Юнг взаємодіє зі споконвічними фантазіями колективного несвідомого, детально їх записуючи, вимальовуючи їхні образи та переводячи їх у концепції своєї структури психіки.

Взаємодія з колективними несвідомими силами замість ототожнення з ними є вирішальною диференціюючою межею між контактом із стрижневим корінням психіки, зображеним у первісних образах, і патологічною заміною реальності цими образами. Вир війни збуджує величезні афекти та буйні образи жорстокості, крові, руйнування краси, самого зла й іскор немислимої доброти однієї людини до іншої, тієї синхронії, що врятувала ваше життя того дня від повного занурення в хаос.

У період спустошення вашої прекрасної країни, щоб взаємодіяти з психічною епідемією, яка на вас обрушилася, ви можете розробити ритуал вдячності, шанування бога, якого ви втратили. Запах шкіри вашого немовляти, м'якість вуст вашого коханого можуть бути життєво важливими образами життя посеред смерті, що нас оточує, образами, які тримають вас по цей бік межі між живістю і мертвістю. Речі, які ви відкинули в релігії, несподівано приходять на ваші вуста, стилі філософського мислення, алхімічні образи *nigredo* та *purtrifactio*, уривки поезії, спонтанні молитви до прихованого, але на диво близького бога - це те, що просто трапляється з вами. Ви володієте здатністю людського творчого творення символів, що надає силу живості навіть серед зла деструктивності (1928/1953 paras 292, 490).

Разом з цим відбувається приглушення всіх ваших спроможностей, тому що ваше тіло потребує сну, їжі, сил. Ваше тіло може повторювати ритуали з дитинства, відчувати зв'язок із трансцендентним джерелом, на яке вказує душа за межами психіки, а також всередині неї. Один із прикладів – лікарня в місті на південному сході України, що опинилося без світла, електрики, медичного обладнання, в руїнах. Люди юрмляться в темряві підвалу, щоб врятуватися від бомбардування. Акушерка відвела туди свою пацієнтку та за допомогою ліхтариків допомагає їй під час пологів. Увесь підвальний народ, за її словами, слухав мовчки, чекаючи в темряві на крик немовляти після народження. Коли пролунав цей крик, усі радісно утішилися. Чудо серед зла.

Юнг визначив свій підхід до зла в своїй боротьбі за те, щоб знайти своє місце як людини між богами та демонами, між нашим кінцевим буттям і, здавалося б, нескінченністю несвідомого: «Я борюся за свободу і життя людини», — говорить Юнг (1913-1932 v. 6, p. 216). Це не обожествляє людину: «Не людину, а первісне ядро людини» (там само, v.6, p. 273). Ми не можемо інтегрувати зло та деструктивність. Ми можемо, на мою думку, спиратися на благословення нашого кінечного життя та символи, які випромінюють його життєву силу, як на джерело стійкості (Ulanov 2007, pp. 135-139).

Юнг пропонує такий інсайт: коли ми ростемо, добро та зло таємничим чином крокують разом. Коли ми припиняємо рости, вони розходяться в ворожому суперництві (1913-1932 v. 6, p. 219; Jung 2008, pp. 217-218). Чи вони примиряються? Я не знаю, каже Юнг; буває, що в темряві за спиною вони крокують разом, не зливаючись, не анулюючи одне одного, чітко існуючи в цьому психоїдному шарі психіки, що не піддається репрезентації.

Визнання цього таємничого поєднання зла та добра створює простір для нашого гніву на цю війну та на кричущі злочини, що вчиняються проти мирного населення та виходять за межі правил ведення війни. Тут ми знаходимо місце ненависті, яка нас охоплює по відношенню до того, хто намагається стерти саме наше існування. Я вважаю, що місце ненависті означає утримувати ту руйнівну силу в свідомості (Ulanov 2017, pp. 83-84; Ulanov 2008/2014, pp. 171-175). Для цього потрібна груба сила, не щоб відігравати садистично проти ворога, стаючи своєю чергою монстром, а щоб боротися з монстром, що на нас нападає. Та щоб не відігравати проти себе за те, що ми настільки виснажені, налякані. Ми також не витісняємо страшну енергію ненависті.

Ми не можемо асимілювати ненависть; вона живиться з архетипової сили деструктивності, яка є такою, якою вона є, вона не зводиться до соціальної конструкції у її джерел, хоча сприяє її отруті. Ми це усвідомлюємо та з цим взаємодіємо, не ототожнюємося з цим і не ігноруємо наші обмеження. Ненависть має в нас своє місце, але не визначає нас. Ми знаходимо ритуали — ховати загиблих, дякувати за наше життя,

розробляти стратегії війни, примушувати до періодів перепочинку, щоб пізніше повернутися до бою. Я припускаю, що ненависть є першим протестом — з кишківника, нутрощів, горла, що кричить у люті — першим протестом проти стирання, утвердженням волі, суб'єктності, твердженням, що я, ми існуємо.

Акт утримування ненависті в свідомості запускає те, що може її трансформувати та сформувати шляхи взаємодії з нею. Подібно до підземних вод ми можемо зрошувати дух навколо нас, щоб кожен міг розпізнати та по-своєму сформувати ту життєву силу, яка проходить через нього, щоб вона не була втрачена для світу. Зло — це викрадення цього життя та депортація людей у нікуди.

III. Записки з позицій жіночого

Третя паралель між «Червоною» та «Чорною» книгами Юнга 1913 р. та Першою світовою війною та сьогоденням війни проти України в 2022 р. - голос жіночого, уособленого Юнгом в образі Саломеї. Вона вперше з'являється в «Червоній книзі» як вбивця, божевільна, сліпа, «тому що вона не бачила сенсу речей» (Jung 1961/1963, р. 182).

Востаннє вона з'являється як психічно здорова, зряча жінка, яка хоче подарувати Юнгу свою любов. Він відступає: «Ти задушиш мою свободу» (Jung 2009, р. 324; Jung 1913-1932/2020 v. 4, р. 242; v. 5, pp. 248, 251). Він каже: ні. Ти повноцінно живеш своїм життям, а я так само житиму своїм. Однак його почуття неповноцінності та ставлення до жіночого все-таки розвивалися. Він відданий самій Любові. Понад усе він ставив життя, потім любов як любов до психічного та відданість тому, щоб робити все те, що від нього просять, платити ціну, служити психічній реальності. (Jung 2009, р. 356).

Відзначати жіноче як джерело небезпечно, враховуючи, скільки шкоди завдало це поняття жінкам і жіночому в чоловіках — зловживання та дискримінація, що зберігаються й досі. Фемінізм масово нагадує про свою правду в нових формах, але нам ще багато чого потрібно зробити.

«Чорні» книги привносять новий оригінальний матеріал. Саломея, зокрема,

пропонує джерело героїзму та тих жахливих страждань, які зараз відбуваються в Україні. Душа дорікає Юнгу: перестань зневажати жіноче; припини вважати, що жінки – це тягар, якому ти маєш віддавати; побач те, що вони пропонують тобі (там само, v. 7, р. 207).

Саломея прозріває, коли вона та Юнг визнають, що вона є частиною його душі. Уявіть! (там само, v. 7, pp. 191-192; Jung 2009, р. 24 and n. 211). Вона виступає проти того, щоб Юнг продовжував просити її пояснювати, наполягаючи, щоб він побачив, що вона виходить з іншого. Нам потрібна саме така жіноча позиція, щоб закріпити реальність національної ідентичності України в її власній душі.

У «Червоній» і «Чорній» книгах душа складається з трьох частин: змії (земної сутності людини (Jung 2009, р. 247)); Саломеї та частини, яка називається душею. Ця трійка складає в цих текстах всю повноту душі. Без частини Саломеї, на відміну від двох інших частин, душа в своїй повноті не буде справжньою ні в повсякденному житті, ні в світі як «*anima mundi*».

Саломея - це *матерія* душі, матерія, де «світло проявляється лише як матерія» (Jung 1913-1932/2020 v. 6, р. 282). Без неї ми втрачаємо відчуття сутнісного. Втрата житла, зґвалтування, катування, вбивства, депортація мають на меті знищити реальність України. Боротьба виснажує всіх учасників і робить їх німими. Хто має час горювати, коли ми маємо продумувати шлях втечі? Як заспокоювати наших дітей, коли падають бомби? Нам потрібна жорстка реальність жіночого, щоб стійко триматися суті того, що існує зараз.

Саломея робить речі реальними. Її природа — це матерія, яка існує сама по собі, факт, реальність вашого поточного особистого буття та буття вашої країни. Реальність зберігається під завалами.

Важливість бачити це підкреслюється тим, що каже та частина душі, що є душею, - що її можна заманити злом як блискучим містком до кінцевої точки, коли вона не віритиме достатньо в Юнга (Jung 1913-1932/2020 v. 6, р. 286) . Юнг бачить, що впадає в деструктивність, коли не вірить у первісне ядро, крихітне зерно його людського «я», що стоїть між богами та демонами. Рятівний момент — довіритися цій твердій крихітній піщинці, яка продовжує в нас існувати та зв'язує нас з усією реальністю - божественною та

жахливою.

Ми – той простір, де зустрічаються рай і пекло, а жіноче зустрічається з тим, що, я припускаю, є безладним чоловічим у владоманії путіна. Реальні фантазії, реальні існуючі образи зустрічаються з реальними зовнішніми подіями. Порушення чоловічого трапляється, коли ми забуваємо, що і те, й інше є реальним, реальним образом і реальними подіями, які не слід зливати чи підпорядковувати одне одному, що кожен знаходиться на своєму справжньому місці. Божевілля та психічна епідемія спалахують, коли архетипова фантазія замінює зовнішню реальність. Така божевільна заміна реальності фантазією – це моє враження від путіна, що він перебуває в лещатах непереробленої, архетипової енергії, оскільки його «місія» є намаганням замінити існуючі країни власним образом правителя російської імперії.

Юнг має непорозуміння із Саломеєю, коли він неодноразово запитує в неї, в чому твоя таємниця, твій смисл? І ми можемо запитати в розпал війни, в чому смисл цього хаосу, цього розорення всього, що нам дороге? Чи існує якась незмінна істина?

Саломея відповідає: в мене немає таємниці чи смислу. Я — матерія, насправді, диво матерії, яка є протилежністю Богу (Jung 1913-1932/2020 v. 5, p. 269). Але поясни, каже Юнг, знову впавши в ототожнення мислення зі свідомістю (там само, v.6, p. 287). Читаючи це, я думала про «космічне значення» свідомості для Юнга. Коли дивлячись в Африці на рівнину Аті в Найробі та на «гігантські стада тварин, [які] рухалися вперед, ніби повільні річки», Юнг раптом усвідомлює, що вони існують *оскільки* він їх бачить. Він знаходить свій міф! «Людина — другий творець світу, що єдина наділяє світ його об'єктивним існуванням... Без якої він би продовжував існувати в найглибшій ночі небуття до свого невідомого кінця» (Jung 1961/1963, pp. 255-256).

Ви, хто воює в Україні, маєте часто відчувати, що на вас зійшла «найглибша ніч небуття». Але ви усвідомлюєте її; її «космічний смисл» присутній у вас. Пам'ятаєте, текст нам каже, що Саломея – це «істота небуття», яка супроводжує вас у темряві як факт, те, що є, відчуття, матерія, з якої народжується все, що має суть (Jung 1913-1932/2020 v. 7, p.

192).

Саломея виносить у свідомість щось, про що ми живемо, а не знаємо. Це «світло, яке є не знанням, а фактом» (там само, v. 7, р. 216). Вона уособлює ресурс навіть у розпал війни. Вона - ніби нота жіночого перед образами та словами. Вона — матерія, в якій ми вчимося жити тим, що має суть. Душа називає Саломею своєю «сестрою», без якої не було б смислу, та від якої залежить душа: Саломея «перетворює невимовне на досвід» (там само, v.7, р. 191).

Це ваш жіночий ресурс у темряві невимовних страждань, які нині мають місце в Україні. Це допомагає нам у війні, де жодне пояснення не буде адекватним. Вона не «бачить», як Юнг своєю свідомістю; вона є та каже: нехай події відбуваються так, щоб усі складові мали свою частку в житті (там само, v. 7, р. 195). Саломея любить чисту вічну насолоду та саму чисту матерію. З цього народжуються вічні образи, які любить душа, образи, з яких з'являється сенс і народжується наша творча здатність до символізації, що визначає змістовність життя.

Чи можемо ми сказати, що Саломея – це буття, коли ми на мить відмовляємося від розвитку та розуміння, щоб дати місце горюванню за втратою, дати місце гніву через страждання, дати місце надії, щоб усі громадяни боролися проти стирання, дати місце інтуїції, що зараз час для втечі або зараз час непорушно стояти.

З цієї жіночої матерії ви можете відчувати зараз у своєму тілі те, що сутнісне, утримувати це в своїй свідомості та вірити в своєму серці відчуттю того, що вас любить і підтримує існування душі навіть у божевіллі війни.

Дозвольте закінчити словами нашого захоплення тим, як ви тримаєте лінію фронту в Україні, продовжуєте аналіз серед галасу війни, доставляєте продукти, намагаєтеся знайти безпечні місця, щодня прагнете влаштувати життя зараз для своїх дітей, дозволяєте пронизувати себе впевненості, що ви боретеся зі стиранням за реальність України. Ми вас шануємо. Ми з вами. Ви в нашій свідомості та в наших серцях.

Я хотіла б віддати належне Кетрін Кокс, чия початкова ідея призвела до цієї роботи зі збору для вас коштів, подякувати їй і численним волонтерам із цієї чудової команди, які невтомно працювали, щоб створити цю можливість зібратися разом із вами та передати вам кошти.

Дякую. Бережи вас Бог.

Енн Белфорд Уланов

Нью-Йорк і Вудбері (Коннектикут), квітень 2022 р.

Список літератури

- Jung, 1925/1989/2012. *Introduction to Jungian Psychology*. Eds. William McGuire and Sonu Shamdasani. Philemon Series. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- _____. 1928/1953/1966. *Two Essays on Analytical Psychology*. Trans. R.F.C. Hull. Princeton N.J.: Princeton University Press.
- _____. 1939/1954. "The development of the personality" *The Development of the Personality Collected Works* 17. Trans. R. F. C. Hull. Princeton N.J.: Princeton University Press.
- _____. 1961/1963. *Memories, Dreams, Reflections*. Recorded and Edited by Aniela Jaffe. Trans. Richard and Clara Winston. New York: Pantheon Books, A Division of Random House.
- _____. 2008. *Children's Dreams Notes From The Seminar Given in 1936-1940*. Eds. Lorenz Jung and Maria Meyer-Grass. Trans. Ernst Falzeder with collaboration of Tony Woolfson. Philemon Series. Princeton N.J.: Princeton University Press.
- _____. 2009. *The Red Book, Liber Novus*, Ed. Sonu Shamdasani. Trans. John Peck, Mark Kyburz, and Sonu Shamdasani New York: W.W Norton.
- _____. 1913-1932/2020. *The Black Books*. Ed. Sonu Shamdasani. Trans. John Peck, Martin Liebscher, and Sonu Shamdasani. Philemon Series. New York: W.W. Norton. Ulanov, A. B. 2007. "Evil" in *The UnshuVered Heart Opening to Aliveness/ Deadness in the Self*. Nashville, Tennessee: Abingdon Press, chapter 6.
- _____. 2008/2014/2020. "Is there a there there or is this the wrong question?" *Knots and Their Untying, Essays on Psychological Dilemmas*. Einsiedeln, Switzerland, 164-181.
- _____. 2017. *The Psychoid, Soul and Psyche: Piercing Space/Time Barriers*. Einsiedeln, Switzerland: Daimon Verlag.
- _____. 2022. *Back to Basics*. Einsiedeln, Switzerland: Daimon Verlag.